

Asia Eduskunnan lakivaliokunnan lausuntopyyntö asiassa HE 99/2026 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi suullisen todistelun tallentamista ja vastaanottamista yleisissä tuomioistuimissa koskevan uudistuksen voimaantulosta sekä oikeudenkäymiskaaren ja eräiden muiden lakien muuttamisesta.

Itä-Uudenmaan käräjäoikeuden lausunto

Eduskunnan lakivaliokunta on 28.5.2026 pyytänyt Itä-Uudenmaan käräjäoikeudelta kuultavaksi asiantuntijaa ja kirjallista asiantuntijalausuntoa.

Hankkeen vallitseva tila Itä-Uudenmaan käräjäoikeudessa

Itä-Uudenmaan käräjäoikeus järjestää istuntoja kolmessa paikassa.

Todistelun videotallennusta koskevan uudistuksen käyttöönotto on riippuvaista tarvittavien laitteistojen asennuksesta. Itä-Uudenmaan käräjäoikeus on yksi viimeisistä tuomioistuimista, joihin laitteet asennetaan. Osaltaan tähän aikatauluun on vaikuttanut se, että käräjäoikeuden Vantaan kanslia muuttaa kesäkuussa 2026 takaisin saneerattuun Vantaan oikeustaloon.

Tämän hetkinen tilanne asennuksissa on seuraava:

- Porvoon istuntopaikassa laiteasennukset ovat valmiina kaikissa saleissa
- Hyvinkään kansliassa laiteasennuksia on aikataulutettu ja peruutettu käräjäoikeudesta riippumattomista syistä lukuisaan kertaan viime vuoden loppupuolelta lukien. Tällä hetkellä asennukset ovat valmiina kahdessa salissa. Loput kahdeksan salia on aikataulutettu siten, että asennusten tulisi olla valmiina 26.6.2026. Tämän jälkeen tehdään vielä asennuksille testaus 29.6.2026.
- Vantaan kanslian osalta asennusten tulisi olla valmiina kesä-heinäkuun vaihteessa, kun tilat otetaan käyttöön.

Käyttöoikeuksia ja tallennusjärjestelmän käyttämiseen vaadittavaa ohjelmaa ei ole vielä henkilöstön saatavilla.

Uuden tallennusjärjestelmän käyttöönoton edellytykset

Uusien teknisten ratkaisujen käyttöönotto edellyttää laiteasennusten lisäksi käyttäjien kouluttamista. Käräjäoikeudessa on nimetty kouluttajat tätä tarkoitusta varten. Asennusten suunnitellut aikataulut ovat sellaiset, että koulutuksia voidaan alkaa valmistelemaan ja toteuttamaan vasta kesälomakauden jälkeen eli elokuun jälkipuoliskolla. Koulutettavien määrä on suuri, noin 170 henkilöä. Tämä merkitsee sitä, että koulutustilaisuuksien järjestäminen kaikille ottaa aikansa ja voidaan ennakoida koulutuksen menevän selvästi syyskuun puolelle. Tämän lisäksi järjestelmän käytön harjoitteluun tulee olla aikaa, koska todistelun tallentamisen onnistumisen on oltava varmaa.

Yhteenveto

Oikeudenkäyntien tallentamisen sujuvan ja luotettavan toteutumisen kannalta on välttämätöntä, että tekniset ratkaisut ja niitä käyttävä henkilöstö ovat valmiina muutokseen. Arviomme on, että mikäli tekniikan asennuksessa ei tule viiveitä, onnistuneen käyttöönoton vaatima valmistautuminen saadaan ajoissa tehdyksi ja käyttöönotto onnistuu, vaikka uudistus tulisi voimaan esitetyin tavoin 1.10.2026. Ottaen kuitenkin huomioon, että tekninen toteutus on osaltamme edelleen paljolti kesken ja valmistautumisen vaatima koulutustarve on suuri, katsomme, että varmempaa olisi, jos voimaantulon ajankohdaksi säädettäisiin 1.11.2026.

Siirtymäsäännöksen osalta tai muilta osin asiasta ei ole lausuttavaa.

Käräjätuomari, osastonjohtaja
Itä-Uudenmaan käräjäoikeus

Mika Falck